	<p>Stichting Pensioenfonds Wolters Kluwer Nederland</p> <p>ERB beleidsdocument</p>
---	--

In werking	12 oktober 2020
Goedgekeurd door het bestuur	9 september 2020
Advies door het verantwoordingsorgaan	12 oktober 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. De uitgangspunten van de ERB	3
3. Samenhang van de ERB en andere risicomanagement instrumenten	4
4. Frequentie uitvoering ERB	5
5. ERB-proces	5
6. Governance	7
7. ERB rapportage	8

1. Inleiding

Pensioenfondsen zijn wettelijk verplicht in het kader van het risicomanagement minimaal eens in de drie jaar een eigen risicobeoordeling (ERB) uit te voeren.

Het wettelijk kader voor de ERB wordt gevormd door artikel 18b van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. Doel van de ERB is het creëren van inzicht in de samenhang tussen:

- De strategie van het fonds;
- De risicohouding (risk appetite) van het fonds;
- De materiële financiële en niet-financiële risico's waaraan het fonds is of in de toekomst wordt blootgesteld;
- De mogelijke consequenties hiervan voor de financiële positie van het fonds en de pensioenen van pensioengerechtigden en van (gewezen) deelnemers; en
- De beoordeling van de effectiviteit en doelmatigheid van het risicobeheer.

De ERB is een proces dat uitmondt in een ERB-document.

Dit beleidsdocument beschrijft de uitgangspunten en kaders van de ERB. In dit document wordt het volgende beschreven:

- De uitgangspunten van de ERB;
- De samenhang van de ERB met andere risicomanagement instrumenten;
- De frequentie van de uitvoering van de ERB, inclusief ERB triggers;
- Het ERB-proces;
- De governance; en
- De ERB-rapportage.

Dit beleid zal ten minste eens in de drie jaar worden geëvalueerd en aangepast na belangrijke wijzigingen.

Dit document is goedgekeurd door het bestuur op 9-9-2020.

2. De uitgangspunten van de ERB

Stichting Pensioenfonds Wolters Kluwer Nederland (hierna: SPWKN of het fonds) hanteert de volgende uitgangspunten voor de ERB:

- **Proportioneel:** Bij de uitvoering van de ERB wordt rekening gehouden met de omvang en de interne organisatie van het fonds.
- **Pragmatisch:** Het fonds maakt voor de uitvoering van de ERB zoveel mogelijk gebruik van bestaande analyses en risicobeoordelingen.
- **Toekomstgericht:** Bij het opstellen van de ERB wordt gebruik gemaakt van scenarioanalyses.
- **Bestuurlijke betrokkenheid:** De ERB wordt gebruikt bij de strategische besluitvorming. Het bestuur vervult daarom een actieve rol bij de uitvoering van de ERB.
- **Geïntegreerd:** De ERB wordt zoveel mogelijk geïntegreerd in bestaande processen en wordt door het fonds niet als een losstaand proces behandeld.
- **Concreet:** De ERB moet leiden tot concrete actiepunten.

3. Samenhang ERB en andere risicomanagement instrumenten

De ERB is een risicomanagement-instrument. Het fonds heeft als doel om op beheerste wijze de strategische doelstellingen te bereiken. Risico's zijn hierbij de zaken die het bereiken van de gestelde doelstellingen bedreigen of juist mogelijk maken (zoals het nemen van beleggingsrisico). Integraal risicomanagement brengt deze kansen en bedreigingen in kaart.

Het risicomanagement proces wordt continu doorlopen. De basis voor het risicomanagement binnen het fonds - en dus ook voor de ERB - vormen de missie, visie en strategie van het fonds. Uit deze missie, visie en strategie worden de strategische doelstellingen afgeleid. Deze strategische doelstellingen, tezamen met de missie visie en strategie en de risicohouding cq. risicobereidheid, vormen het kader voor het risicomanagement binnen het fonds.

De inrichting van het risicomanagement omvat de vier onderdelen, die ook in dit ERB beleid terugkomen (verwezen wordt naar de relevante hoofdstukken in de nota *Integraal risicomanagementbeleid* (IRM beleid) van SPWKN van 14 augustus 2020):

- | | |
|----------------------------------|--|
| 1. Kaders | Missie, visie, strategie, strategische doelstellingen, risicohouding, risicobereidheid (IRM beleid hoofdstuk 1). |
| 2. Risico governance | Rolverdeling bestuurlijke geledingen, risicomanagementfunctie en andere betrokkenen (IRM beleid hoofdstuk 3). |
| 3. Risico proces | Strategisch en operationeel risicomanagementproces (IRM beleid hoofdstukken 2 en 4). |
| 4. Risicomanagement instrumenten | Methoden (waaronder de ERB) en rapportages (IRM beleid hoofdstukken 4 en 5, waaronder de ERB-rapportage). |

De ERB is onderdeel van het strategische risicomanagementproces. Bij het uitvoeren van de ERB wordt gebruik gemaakt van onder andere de informatie die beschikbaar is vanuit de strategische en operationele risicomanagementcyclus. Het fonds beschikt over de volgende methoden en instrumenten om risico's te identificeren, te berekenen en te beoordelen, en past deze (indien relevant) toe bij de uitvoering van de ERB:

- Scenarioanalyses;
- Risicoanalyses;
- Strategische risicomanagementcyclus;
- Operationele risicomanagementcyclus;
- Systematische Integriteitsrisicoanalyse (SIRA);
- ALM-studies;
- Herstelplan;
- Haalbaarheidstoets;
- Incidentenrapportages;
- ISAE-rapportages;
- SLA-rapportages; en
- Risicorapportages.

4. Frequentie uitvoering ERB

Pensioenfondsen zijn wettelijk verplicht om minimaal eens in de drie jaar een reguliere ERB uit te voeren. De eerste reguliere ERB van het fonds wordt uiterlijk 31 december 2020 afgerond.

Het bestuur kan besluiten tot een frequentere uitvoering van de reguliere ERB of tussentijds een specifieke ERB uitvoeren. Bij een specifieke ERB wordt de impact van een bepaald scenario of bepaalde gebeurtenis op het risicoprofiel van het fonds uitgewerkt.

De aanleiding voor een eerdere uitvoering van de ERB kan zijn:

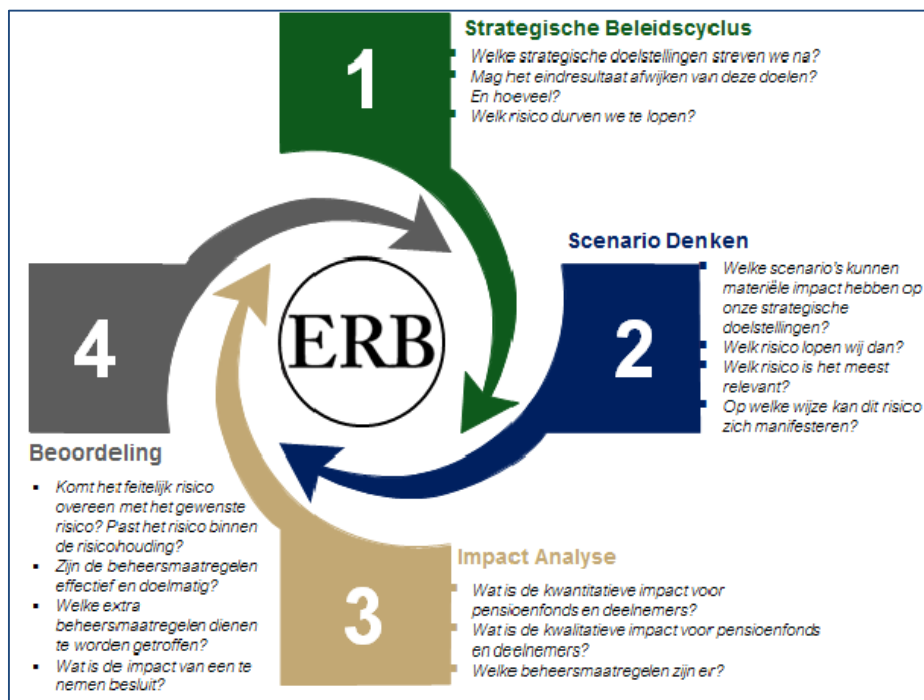
- Een voorgenomen strategisch bestuursbesluit met materiële impact op het risicoprofiel, zoals
 - Een besluit tot voortzetting als een gesloten fonds;
 - Een besluit tot consolidatie (collectieve waardeoverdracht of fusie); of
 - Een significante wijziging van de missie, visie of strategie.
- Een significante wijziging in het risicoprofiel van het fonds, zoals
 - Een significante wijziging in de risicohouding of risicobereidheid;
 - Een significante wijziging van het beleid of de beleidsuitgangspunten; of
 - Een voorgenomen wijziging van een uitbestedingspartij, die een (mogelijk) significante wijziging van het risicoprofiel met zich meebrengt.
- Een significante wijziging van externe factoren, zoals
 - Een wijziging van de wet- en regelgeving met een (potentieel) significante impact op (de toekomst van) het fonds en/of het risicoprofiel van het fonds;
 - Een significante wijziging in de financiering of de pensioenregeling; of
 - Een significante wijziging bij de sponsor of in de zienswijze van de sponsor.
 - Trends en andere omgevingsfactoren met een (potentieel) significante impact op (de toekomst van) het fonds en/of het risicoprofiel van het fonds, die nog niet (volledig) in de scenario-analyse betrokken zijn.
- Een significante wijziging van interne factoren, zoals
 - Een voorgenomen significante wijziging van het governance model;
 - Een significante verlaging van de financiële positie van het fonds sinds de laatst uitgevoerde ERB; of
 - Een significante wijziging van het participantenbestand

Bovenstaande lijst is niet limitatief. Het bestuur kan besluiten om andere redenen een ERB uit te voeren.

5. ERB-proces

De ERB bestaat uit verschillende onderdelen. Door het fonds wordt gefaseerd toegewerkt naar een volledige ERB. De verschillende onderdelen worden opgenomen in de roadmap voor elke ERB.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van het ERB proces.



Het ERB-proces bestaat uit de volgende fases:

Fase	
1. Voorbereiding	<ul style="list-style-type: none"> Het opstellen van een plan van aanpak. Bij een specifieke ERB: Het opstellen van een centrale vraag. Het evalueren van de uitgangspunten: <ul style="list-style-type: none"> Missie, visie, strategie en strategische doelstellingen. Risicohouding en -bereidheid. Strategische risico's. Het inventariseren van de beschikbare gegevens.
2. Scenario-analyse	<ul style="list-style-type: none"> Het vaststellen van de scenario's. Het vaststellen van de relatie tussen de scenario's en de strategische doelstellingen. Het uitwerken van de scenario's. <ul style="list-style-type: none"> Basisscenario. Stressscenario's.
3. Impact-analyse	<p>Impactanalyse stressscenario's (risico-identificatie):</p> <ul style="list-style-type: none"> Welke extra risico's (financieel en niet financieel) worden in de stressscenario gelopen ten opzichte van het basisscenario? Waardering van de risico's in het basisscenario en de stressscenario's.
4. Beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> Beoordeling van de risico's in relatie tot de risicohouding, waaronder: <ul style="list-style-type: none"> Beoordeling van de risico's voor de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden met betrekking tot hun pensioen en de effectiviteit van eventuele corrigerende maatregelen (waaronder mogelijkheden tot toeslagverlening en vermindering van pensioenaanspraken en -rechten) waarbij voortdurende rekening wordt gehouden met een evenwichtige afweging van de belangen van alle stakeholders.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Beoordeling van nieuwe of opkomende risico's, met inbegrip van risico's die met klimaatverandering, het gebruik van hulpmiddelen en het milieu verband houden, sociale risico's en risico's in verband met waardevermindering van activa als gevolg van veranderende regelgeving. ○ Beoordeling van de totale financieringsbehoeften van het fonds, met indien van toepassing, een beschrijving van het herstelplan. ○ Beoordeling van belangenconflicten bij uitbesteding van sleutelfuncties aan de bijdragende onderneming. ○ Een kwalitatieve beoordeling van de operationele risico's. ○ Een kwalitatieve beoordeling van de mechanismen ter bescherming van de pensioenuitkeringen, waaronder in voorkomende gevallen garanties, convenanten of een andere soort financiële steun van de bijdragende onderneming, verzekering of herverzekering of dekking door pensioenbeschermingsmaatregelen ten behoeve van het fonds of de actieve deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden. ● Beoordeling van de effectiviteit en doelmatigheid van het risicobeheer: <ul style="list-style-type: none"> ○ De beoordeling van de effectiviteit en de doelmatigheid van de beheersmaatregelen. ○ De beoordeling van de risicostrategie, het risicobeleid, de risicomangementprocessen en de risicocultuur en – governance.
5. Vervolgacties	<p>Vaststellen van de vervolgacties door het bestuur. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Actiepunten die gerelateerd zijn aan de strategie. ● Acties om het risicobeheer te verbeteren. ● Acties om scenario's of risico's te voorkomen. ● Acties die in werking treden als een scenario zich voordoet.
6. Rapportage	<ul style="list-style-type: none"> ● Vastlegging van de ERB ● Opstellen van de opinie door de sleutelfunctiehouder risicobeheer.

6. Governance

De ERB is geïntegreerd in de bestuurlijke processen van het fonds en wordt meegenomen in de bestuurlijke besluitvorming. De reguliere ERB is onderdeel van het strategieproces. Via de voorlegger bij bestuursbesluiten en aan het eind van elke bestuursvergadering wordt door het bestuur getoetst of er aanleiding is om een specifieke ERB uit te voeren. Bij strategische besluiten of bij het vergelijken van strategische opties wordt de ERB gebruikt.

De basis voor de ERB vormen de missie, visie en strategie van het fonds en de risicohouding en risicobereidheid. Deze worden vastgesteld door het bestuur. Het bestuur is actief betrokken in het ERB-proces, maar kan bij de uitvoering van de ERB worden ondersteund door diverse partijen. De governance van de ERB wordt bij aanvang van de ERB aan de roadmap toegevoegd.

Op hoofdlijnen zijn de belangrijkste taken van de betrokken partijen:

Wie	Wat
Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • Toepassen van de ERB bij de strategische besluitvorming. • Signaleren van mogelijke triggers voor het uitvoeren van een (specifieke) ERB. • Besluit over timing (specifieke) ERB. • Vaststellen uitgangspunten ERB (missie, visie, strategie, strategische doelstellingen en risicohouding). • Vaststellen te onderzoeken scenario's in ERB. • Vaststellen van ERB document(en).
Commissies	Bestuurscommissies kunnen in de uitwerking van de ERB geraadpleegd worden of gevraagd worden tussenresultaten (mede) te beoordelen.
Sleutelfunctiehouder risicobeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Monitoring van de ERB-triggers. • Beoordeling van de ERB (opinie). • Bewaking van de uitvoering van de ERB. • Doorlopend faciliteren en documenteren van de risicoanalyses en rapporteren over risico's.
Actuariële sleutelfunctiehouder	<ul style="list-style-type: none"> • Beoordeling van de ERB voor zover dit risico's aangaat, die gerelateerd zijn aan de actuariële functie.
ALM-provider	<ul style="list-style-type: none"> • Het leveren van input voor economische scenario's. • Doorrekenen scenario's. • Het opstellen van het herstelplan en de haalbaarheidstoets.
Andere partijen (afhankelijk van onderwerp)	<ul style="list-style-type: none"> • Het leveren van input voor scenario's en bij de risicoanalyse.
Projectbegeleider	<ul style="list-style-type: none"> • Projectbegeleiding. • Het opstellen van het ERB document.
Pensioenbureau	Ondersteunende en faciliterende rol.
Fondsorganen	<ul style="list-style-type: none"> • Ontvangen van de ERB rapportage. • Worden vooraf geïnformeerd over ERB-proces, centrale vraag en te onderzoeken scenario's.
DNB	Na goedkeuring door het bestuur, wordt de ERB binnen twee weken toegestuurd aan DNB.

7. ERB rapportage

Het ERB-document is een zelfstandig leesbaar document. De ERB dient in elk geval de volgende elementen te bevatten:

a) Proces

- Een beschrijving van de wijze waarop de ERB in het managementproces en de besluitvormingsprocessen van het fonds is geïntegreerd.

b) Risicoanalyse

- Beschrijving van de methoden om relevante risico's te detecteren, te beoordelen en te beheersen, waaraan het fonds op korte en lange termijn is of kan worden blootgesteld.
- Indien het fonds de risicobeheerfunctie, de interne auditfunctie of de actuariële functie uitbesteedt aan de bijdragende onderneming, een beschrijving van de wijze waarop belangenconflicten met de bijdragende onderneming worden voorkomen of beheerst;
- Een beoordeling van de totale financieringsbehoeften van het fonds met, indien van toepassing, een beschrijving van het herstelplan;
- Een beoordeling van de risico's voor de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden met betrekking tot hun pensioenrechten en pensioenaanspraken en de effectiviteit van eventuele corrigerende maatregelen, in voorkomend geval rekening houdend met:

1. De mogelijkheden tot toeslagverlening;
 2. De mogelijkheden tot vermindering van de pensioenaanspraken en pensioenrechten, waaronder de mate waarin de pensioenaanspraken en pensioenrechten kunnen worden verminderd, onder welke voorwaarden en door wie.
- Voor zover van toepassing, een beoordeling van nieuwe of opkomende risico's, met inbegrip van risico's die met klimaatverandering, het gebruik van hulpbronnen en het milieu verband houden, sociale risico's en risico's in verband met de waardevermindering van activa als gevolg van veranderde regelgeving;
 - Een kwalitatieve beoordeling van de operationele risico's.
- c) Beheersmaatregelen
- Een beoordeling van de doelmatigheid van het risicobeheer;
 - Een kwalitatieve beoordeling van de mechanismen ter bescherming van de pensioenuitkeringen, waaronder in voorkomend geval garanties, convenanten of een andere soort financiële steun van de bijdragende onderneming, verzekering of herverzekering door een onderneming die onder Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II) (PbEU 2009, L 335) valt of dekking door een pensioenbeschermingsregeling ten behoeve van het fonds of actieve deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden.

Na goedkeuring door het bestuur, wordt de ERB binnen twee weken toegestuurd aan DNB.